

Dosarul nr. 3ra-407/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Sîrbu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, V. Negru, A. Bostan

ÎNCHEIERE

11 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Adrian Dima,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Adrian Dima împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoană terță Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat, s-a casat hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a respins acțiunea depusă de Adrian Dima, ca neîntemeiată,

constată:

La 18 februarie 2019, Adrian Dima a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoană terță Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că în baza contractului de donație nr. 1-846 din 05 martie 1996 a devenit proprietar al imobilelor cu numerele cadastrale xxx.01, xxx.05, xxx.06 și xxx.08, amplasate pe str. Xxx, 15, mun. Chișinău.

Prin Autorizația de Desființare nr. 190 id din 12 septembrie 2011 a fost permisă executarea lucrărilor de desființare a ¼ cotă-parte din casa de locuit lit. „A”, cu numărul cadastral xxx.01, cu suprafața la sol de xxx m.p. și a construcției accesorii nr. 1, cu numărul cadastral xxx.06, cu suprafața de xxx m.p.

În baza Autorizației de construire nr. 871 din 03 noiembrie 2011 și Certificatului de Urbanism nr. 481i/11 din 13 iunie 2011, pe terenul eliberat în urma demolării cotei-părți deținute în casa de locuit (xxx.01) și a construcțiilor accesorii (nr. xxx.06 și xxx.08) a fost construită casa de locuit cu numărul cadastral xxx.09.

În baza procesului-verbal de recepție finală din 16 noiembrie 2017 a fost înregistrat dreptul său de proprietate asupra bunului imobil cu numărul cadastral xxx.09.

Pe parcursul deținerii dreptului de proprietate reclamantul a achitat impozitul pe bunurile imobile în baza avizelor parvenite de la organul fiscal și nu au apărut careva probleme. Însă, prin avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2018 nr. 0000170243 din 29 noiembrie 2018, întocmit de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, a fost informat despre necesitatea achitării impozitului pe avere pentru anul 2018 în sumă de 12 513,01 lei.

Nefiind de acord cu suma calculată, la 18 decembrie 2018, a contestat avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2018 nr. 0000170243 din 29 noiembrie 2018.

Prin răspunsul Șefului Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat nr. 26/2-02/2-20-124-119 din 18 ianuarie 2019 contestația a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Reclamantul a considerat că avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2018 nr. 0000170243 din 29 noiembrie 2018 pe numele său urmează a fi anulat.

A indicat că, potrivit procesului-verbal de recepție finală din 16 noiembrie 2017, bunul imobil cu numărul cadastral xxx.09 a fost evaluat la suma de 800 000 de lei, valoare reală a bunului.

Avizul de plată, însă, este bazat pe informația privind evaluarea imobilului de la Departamentul Cadastru al Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, care nu corespunde realității și a fost dobândită cu încălcarea procedurii legale.

Potrivit art. 279 alin. (5) din Codul fiscal, reevaluarea bunurilor imobiliare se efectuează de către organele cadastrale teritoriale o dată la 3 ani în modul stabilit de Guvern.

Prin prisma pct. 39, 42, 43 din Regulamentul sus menționat, art. 26 și 28 din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989 din 18 aprilie 2002, datele din dosarul de inventariere trebuie să reflecte situația reală și urmează a fi actualizate periodic în baza rezultatelor examinării pe teren a bunului imobil cu aducerea la cunoștința proprietarului imobilului a datelor evaluării și a dreptului de contestare.

Astfel, reclamantul a opinat că, subdiviziunile competente ale Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” au încălcat modul de evaluare a bunurilor imobile prevăzut de Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1303 din 24 noiembrie 2004, deoarece ca contribuabil nu a fost informat, despre reevaluarea efectuată.

Mai mult ca atât, organul cadastral a inclus în informația despre evaluare obiecte care nu există, și anume imobilele cu numerele cadastrale xxx.01, xxx.05, xxx.06 și xxx.08, care au fost demolate în anul 2011.

Reclamantul Adrian Dima a solicitat instanței de judecată anularea avizului de plată a impozitului pe avere pentru anul 2018 nr. 0000170243 din 29 noiembrie 2018 pe numele său emis de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, ca ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii.

La 23 aprilie 2019, Adrian Dima, reprezentat de avocatul Mihail Buruiian, a depus o cerere de chemare în judecată suplimentară (f.d. 62-63), prin care a invocat suplimentar că, prin prisma art. 141 alin. (1) din Codul administrativ, actului

administrativ contestat este nul, deoarece conține un viciu deosebit de grav, și anume încălcarea de către organul fiscal a prevederilor art. 6 alin. (5) lit. g), alin. (8) și (9) din Codul fiscal, pct. 11 lit. n), pct. 90) și 91) din Ordinul Ministerului Finanțelor cu privire la reglementarea înscrierilor în conturile personale ale contribuabililor nr. 103 din 09 decembrie 2005.

Organul cadastral și organul fiscal au inclus în informația despre evaluare imobile care nu există: cu numerele cadastrale xxx.01, xxx.05, xxx.06 și xxx.08, care au fost demolate în anul 2011.

Dreptul de proprietate al reclamantului asupra imobilelor nominalizate supra a fost înscris în Registrul bunurilor imobile în baza contractului de donație nr. 1-846 din 05 martie 1996 și s-a stins la 11 mai 2011, când a fost aplicată ștampila „stins” pe originalul acestui contract, din motiv că au fost demolate în baza Autorizației de desființare și începută construcția casei de locuit.

Prin Actul de Inspectare nr. 0100/14/66769 din 23 mai 2014 a fost verificat volumul de construcție al imobilului nr. xxx.09 în scopul pregătirii actelor pentru înregistrare, care la 16 noiembrie 2017 a fost înregistrat.

Prin hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a anulat avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2018 nr. 0000170243 din 29 noiembrie 2018 pe numele contribuabilului Adrian Dima emis de către Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat (f.d. 113, 120-127).

Prima instanță a reținut că, avizul de plată contestat conține date eronate, și anume: bunul imobil din or. Chișinău, str. Xxx, 15, cu numărul cadastral xxx.09 figurează ca având valoarea bunului imobil de 1 445 265 de lei, iar prin procesul-verbal de recepție finală din 16 noiembrie 2017, acest bun imobil a fost evaluat la suma de 800 000 de lei; prin autorizația de desființare nr. 190id/11 din 12 septembrie 2011 a fost autorizată executarea lucrărilor de desființare a ¼ cotă-parte din casa de locuit lit. „A”, cu numărul cadastral xxx.01, cu suprafața la sol de xxx m.p., și a construcției accesorii nr. 1, cu numărul cadastral xxx.06, cu suprafața de xxx m.p.

În acest context, prima instanță a conchis că, informația eliberată Serviciului Fiscal de Stat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” conține o eroare în privința bunurilor imobile ce aparțin lui Adrian Dima, a suprafeței și valorii acestora.

Prin decizia din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat.

S-a casat hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Adrian Dima împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoană terță Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ, ca fiind neîntemeiată (f.d. 180, 181-195).

Instanța de apel a concluzionat ca fiind greșită soluția primei instanțe, deoarece din suportul probator administrat la caz rezultă că, bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx.01; xxx.05; xxx.06 și xxx.08 au fost înscrise în Registrul bunurilor imobile în baza contractului de donație nr. 7-846 din 05 martie 1996 și la 20 martie 2019 figurau ca bunuri active.

Astfel, până la 01 noiembrie 2018 nu au fost efectuate careva modificări în Registrul bunurilor imobile (f.d. 75).

Construcțiile cu numerele 06 și 08 au fost demolate conform certificatului din 21 ianuarie 2018 și sunt reflectate deja în extrasului din Registrul bunurilor imobile eliberat la 26 noiembrie 2019 (f.d. 171).

Adrian Dima nu s-a conformat prevederilor art. 4 alin. (1)-(3), art. 5 alin (1), art. 22 alin. (1) și (2) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998; art. 6, 7, 8 și 37 din Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1303 din 24 noiembrie 2004 și nu a înregistrat cererea pentru a opera modificări în Registrul bunurilor imobile, fapt confirmat și prin răspunsul IP „Agenției Servicii Publice” nr. 11/D/99/2019/07/5835 din 19 martie 2019 (f.d. 87).

Mai mult ca atât, prima instanță urma să țină cont de răspunsul Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” nr. 11/D/99/2019/07/5835 din 19 martie 2019 și răspunsul nr. 11-35/8523/2019 din 17 aprilie 2019, potrivit cărora bunurile imobile deținute de Adrian Dima au fost evaluate prin procedura evaluării masive, care presupune aplicarea metodelor standardizate și analiza statistică automatizată a informației privind parametrii ce contribuie la formarea valorii bunului imobil evaluat în scopul impozitării, fără a fi necesară redactarea raportului de evaluare individualizat (f.d. 87, 88).

În atare circumstanțe, instanța de apel a apreciat ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Adrian Dima, or, avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2018 nr. 0000170243 din 29 noiembrie 2018 pe numele contribuabilului Adrian Dima emis de către Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat este unul întemeiat și a fost întocmit de autoritatea publică în conformitate cu prevederile legale și datele cu privire la dreptul de proprietate și valoarea bunurilor imobile înregistrate în Registrul bunurilor imobile la situația din 01 noiembrie 2018.

La 02 ianuarie 2020, Adrian Dima a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs împotriva deciziei din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 19 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 198).

La 13 ianuarie 2020, Adrian Dima a depus la Curtea de Apel Chișinău motivarea recursului împotriva deciziei din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 19 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 198).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și nu s-a expus asupra temeiurilor de drept ale acțiunii înaintate, și anume asupra prevederilor art. 34 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 6 alin. (5) lit. g), alin. (8) și (9), art. 279 alin. (5) din Codul fiscal, art. 5 și 26 din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989 din 18 aprilie 2002, pct. 39, 42 și 43 din Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1303 din 24 noiembrie 2004 și art. 40/7 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, termenul de 3 ani prevăzut la art. 279 alin. (5) din Codul fiscal este un termen imperativ, iar încălcarea acestuia

constituie un abuz din partea organelor de evaluare. Or, imobilul existent în natură cu numărul cadastral xxx.09 a fost evaluat în luna noiembrie 2017, respectiv nu existau temeuri legale de a-1 reevalua din nou în anul 2018.

La caz, nu a existat niciun temei din cele prevăzute la art. 5 din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989 din 18 aprilie 2002 de a organiza evaluarea obligatorie. Această circumstanță atestă că, reevaluarea imobilului în anul 2018 a fost efectuată ilegal, abuziv și fără a ține cont de situația reală.

Prin prisma art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” avea obligația să probeze respectarea modalității de reevaluare a imobilului și în baza art. 6 alin. (5) lit. g), alin. (8) și (9) din Codul fiscal trebuia să-și întemeieze avizul a impozitului pe avere pe date obținute cu certitudine, cu claritate și precizie a obiectului impozabil.

Succesiv, recurentul a considerat că, instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 40 alin. (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, în redacția Legii nr. 180 din 21 iulie 2016. Or, art. 40/7 din aceeași lege prevede că, în cazul în care bunul imobil își încetează existența prin pieire fortuită sau distrugere (demolare), concomitent cu înregistrarea privind încetarea existenței bunului imobil în registrul bunurilor imobile se radiază toate drepturile reale.

Curtea de Apel Chișinău trebuia să țină cont că, proprietarul a prezentat organului cadastral actele despre demolare, fapt care a fost oficializat prin aplicarea ștampilei „stins” pe originalul contractului de donație. Circumstanța dată atrage după sine și radierea a tuturor drepturilor reale asupra imobilului demolat.

Prin urmare, omisiunea organului cadastral de a înregistra în Registrul bunurilor imobile radierea imobilelor demolate rămâne pe propria sa responsabilitate.

În opinia recurentului instanța de apel a încălcat prevederile art. 130, 239 și 240 din Codul de procedură civilă și art. 21 din Codul administrativ, deoarece nu s-a expus asupra încălcărilor care au fost invocate în cererea de chemare în judecată, a apreciat arbitrar și unilateral probele cercetate, a motivat concluziile de admitere a apelului preferențial numai pe normele de drept favorabile admiterii apelului fără a ține cont și fără a se expune asupra normelor de drept, care au fost încălcate de către autoritatea publică emitentă la emiterea avizului contestat și de asemenea fără a se expune asupra ilegalității actului de evaluare a Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, care a stat la baza adoptării avizului.

La 27 februarie 2020, Serviciul Fiscal de Stat, reprezentat de Victoria Morari, a depus referință asupra recursului înaintat de Adrian Dima, prin carte a solicitat declararea acestuia ca inadmisibil, conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, din motiv că nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (f.d. 214-216).

Efectuând controlul judiciar al hotărârii contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs și referință, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al

Republicii Moldova. Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs, cu referire la termenul de depunere a recursului, reține că, în sensul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 03 decembrie 2019 și notificată lui Adrian Dima la 22 ianuarie 2020, fapt confirmat prin avizul de recepție a corespondenței DS2035966563AS (f.d. 201).

Adrian Dima, în conformitate cu prevederile art. 245 din Codul administrativ, a depus la 02 ianuarie 2020 la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat, iar la 13 ianuarie 2020 a depus motivarea recursului. Instanța de recurs consideră că, recurentul s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul motivat în termenul acordat.

Fiindcă fondul cauzei a fost examinat prin prisma Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și prevederilor din Codul de procedură civilă, instanța la soluționarea recursului se va conduce tot de aceste prevederi.

Astfel, examinând temeiurile recursului depus de Adrian Dima, în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

Verificând motivele de casare invocate în recurs, completul atestă că Adrian Dima a indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul de admisibilitate constată că, argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul depus de Adrian Dima nu se regăsesc asemenea aspecte.

Completul de admisibilitate menționează că, recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Adrian Dima, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Adrian Dima.

Conform art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat

pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
dispune:

Recursul depus de Adrian Dima se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh